

The land shall keep a Sabbath to the Lord

Meshech Chochmah

3

Rashi Vayikra 25:2

1

(ב) שבת לה', לשם ה', כשם³ שנאמר בשבת בראשית⁴.

פה, ג שש שנים.

ענין השנים כימי בראשית. וכן אמרו (תורת כהנים פרק א, ב): כשם שנאמר "שבת לה'" בשבת בראשית כן בשמיטה. ולזה, ביום שלישי וביום ששי נאמר "כי טוב" שתי פעמים. לכן בשנה השלישית ובשנה השישית צריך ליתן מעשר עני ולהטיב לזולתו. וזה רמו נאה.

Breishit 1-2:3

2

הַבְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֵהוֹ וּבְהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי־אֹר וַיְהי־אֹר: וַיֹּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר וַיִּטֹּב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ לַיְלָה וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רְקיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקיעַ וַיְבַדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקיעַ וַיְהי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקיעַ שָׁמַיִם וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקּוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה וַיְהי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה אָרֶץ וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֹּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּרַשָּׁא הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזִּיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לַמַּיִם אֲשֶׁר זֶרַעוּבוּ עַל־הָאָרֶץ וַיְהי־כֵן: וַתּוּצֵא הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזִּיעַ זֶרַע לַמַּיִם וַעֲנַן עֵשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זֶרַעוּבוּ לַמַּיִם וַיֹּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי מְאֹרֶת בְּרְקיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וַיְהי לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם: וַיְהי לְמְאֹרֶת בְּרְקיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹרֶת הַגָּדוֹל לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹרֶת הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל־הָאָרֶץ: וּלְמַשֵּׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֹּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רְקיעַ הַשָּׁמַיִם: וַיְבַרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם

הַגְּדֹלִים וְאֶת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה וְהַרְמִשָּׁת אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לַמַּיִנָּה וְאֶת כָּל־עוֹף כָּנָף לַמַּיִנָּה וַיֹּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְבַרֵךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרְבַּ בְּאָרֶץ: וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוּצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לַמַּיִנָּה בְּהֵמָה וּרְמֵשׂ וְחַיֵּת וְאָרֶץ לַמַּיִנָּה וַיְהי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיֵּת הָאָרֶץ לַמַּיִנָּה וְאֶת־הַבְּהֵמָה לַמַּיִנָּה וְאֶת כָּל־רְמֵשׂ הָאָרֶץ לַמַּיִנָּה וַיֹּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמּוּתֵנוּ וַיְרְדוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־

הַרְמֵשׂ הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיְבַרָא אֱלֹהִים וְאֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בְּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָא אֹתָם: וַיְבַרֵךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹשׁוּ וַרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיֵּי הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב וְזֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בוּ פְּרִיעֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם יְהיָה לְאֹכְלָה: וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל וְרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בוּ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָה וַיְהי־כֵן: וַיֹּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנֵה־טוֹב מְאֹד וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־עֲבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבַרֵךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ כִּי כֹּן שַׁבַּת מְקַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־עֲבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבַרֵךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ כִּי כֹּן שַׁבַּת מְקַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

Rambam's Laws of Shmittah and Yovel

4

א מְצוֹת עֲשֵׂה א לְשָׁבוֹת - מֵעֲבוֹדַת הָאָרֶץ וְעֲבוֹדַת הָאֵילָן: בְּשָׁנָה
שְׁבִיעִית, שְׁנָאָמַר: וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שְׁבֹת לַיָּי (ויקרא כה, ב) וְנָאָמַר ד'
בְּחָרִישׁ ה וּבְקָצִירִי תִשְׁבֹּת (שמות לד, כא) וְכָל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה: מֵעֲבוֹדַת
הָאָרֶץ ה או הָאֵילָנוֹת בְּשָׁנָה זו - בְּטַל מְצוֹת עֲשֵׂה וְעָבַר עַל לֹא-
תַעֲשֶׂה, שְׁנָאָמַר: שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וּכְרֶמֶךָ לֹא תִזְמַר י (ויקרא שם, ד)

Abravanel

6

והנה הרב המורה כתב שהיה הטעם בשמטה לשבות הארץ כדי שתוסיף תת כח לזורע. ואין הדבר כן באמת כי אם חששה התורה שיהלש כח האדמה כפי טבעה בתמידות העבודה ולכן תצטרך לשבות יקשה מאד למה בשנה הששית תעשה תבואה לשלש השנים והם השנה השביעי מהשמטה והשנה הנמשכת אליה מהיובל והשנה שתבא אחריו והם שלשת השנים ואם היתה הסבה כאשר אמר הרב לא היה יתברך מחייב גלות לעמו על בטול שמיטות אבל יהיה עונש העובר על זה שתהיה ארורה האדמה שלו בעבורו וחלושה לא תוסיף תת כחה. אבל תכלית המצוה הזאת ועניניה מצות היובל וענינו אבאר בשלש דרכים. הדרך הא' הוא דרך פשוטי התורה. הדרך השני הוא כפי עצת חיי האדם. הדרך הג' הוא דרך אמתת המציאות. והנני מבאר הדרכים אחד לאחד:

Rambam's Laws of Shmittah and Yovel

5

כד מְצוֹת עֲשֵׂה קסד לְהִשְׁמִיט קסה כָּל מֵה שֶׁתּוֹצִיא הָאָרֶץ בְּשְׁבִיעִית,
שְׁנָאָמַר: וְהִשְׁבִּיעַת תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשֶׁתָּה (שמות כג, יא) וְכָל-הַנוֹעֵל
כְּרָמוֹ או סג קסו שְׂדֵהוּ בְּשְׁבִיעִית בְּטַל מְצוֹת עֲשֵׂה. וְכֵן אִם אָסַף קסו
כָּל-פְּרוֹתָיו לְתוֹךְ בֵּיתוֹ- אֲלֵא יִפְקֵר הַכֹּל וַיֵּד הַכֹּל שְׁוִין קסח בְּכָל-
מָקוֹם קסט, שְׁנָאָמַר: וְאָכְלוּ אֲבִינִי עִמָּךְ (שם). וַיֵּשׁ לוֹ לְהִבְיֵא קע
לְתוֹךְ בֵּיתוֹ מֵעַט כְּדֶרֶךְ שְׁמֵבִיאִין מִן-הַהֶפְקֵר: חֲמִשָּׁה[ח] כְּדֵי שְׁמוֹן,
חֲמִשָּׁה עָשָׂר כְּדֵי יֵין קעא, וְאִם הִבְיֵא יֵתֵר מִזֶּה - מִתֵּר קעב.

Pirkei Avot 5:11

7

[יא] דְּבַר בָּא לְעוֹלָם - עַל מִיתוֹת הָאֲמוֹרוֹת בְּתוֹרָה שְׁלֹא נִמְסְרוּ לְבֵית
דִּין, וְעַל פְּרוֹת שְׁבִיעִית; חֲרַב בָּאָה לְעוֹלָם - עַל עֲנוּי הַדִּין, וְעַל
עוֹת הַדִּין, וְעַל הַמּוֹרִים בְּתוֹרָה שְׁלֹא כְהִלְכָה; חִזָּה רָעָה בָּאָה לְעוֹלָם
- עַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, וְעַל חִלּוּל הַשֵּׁם; גְּלוֹת בָּאָה לְעוֹלָם - עַל עוֹבְדֵי
עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְעַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְעַל שְׁמִטַּת הָאָרֶץ.

[11] (d) pestilence comes to the world for the death penalties prescribed by the Torah that were not carried out by the court, and for illegally using the fruits of the Sabbatical year; (e) the sword of war comes to the world for the delay of justice for the perversion of justice and for interpreting the Torah decision in opposition to the halachah; (f) wild beasts come upon the world for vain oaths and for Desecration of God's Name; (g) exile comes to the world for idolatry, for immorality, for bloodshed, and for working the earth during the Sabbatical year.

Kli Yakar on Devarim 31:12

9

וזהו גם כן טעם הקהל זה, כי נוסף על לקיחת ארבעה מינים אלו ביום ראשון של חג, ציוה ה' לעשות עוד רושם דומה לזה מקץ שבע שנים. כי שנת השמיטה גורם גם כן ההקהל והשלום ע"י שלא יזרע ולא יצמיח בו ואכלו אביוני עמו כי אינו רשאי להחזיק בחבואת שנת השבע כבעל הבית, וזה בלי ספק סיבת השלום כי כל דברי ריבות נמשכין ממדת שלי שלי זה אומר כולה שלי, וכל זה אינו כל כך בשנה השביעית כי בקום ועשה אין הכל שוים אבל בשב ואל תעשה הכל שוין וזה באמת ענין השלום, וכן בחג הסוכות שכל אחד יוצא מדירת קבע לדירת עראי ויושב תחת סוכת שלומו הנה ביום ראשון של חול המועד נצטוו המלך לעשות רושם אל השלום, וזהו ענין ההקהל כי כל זה הכנה אל התשובה, וקורא לפניהם מן אלה הדברים בדברי כבושים וחוכחות:

Kli Yakar on Vayikra 25:2

8

וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה. בטעם מצוה זו יש דיעות חלוקות כי רבים אומרים שהטעם הוא שתשבות הארץ כדי שתוסיף תת כחה לזרוע, ולדעה זו נטה הרב המורה, ורבים חולקים עליו ואמרו שאם חששה התורה לזה שלא תחלש האדמה למה יתחייבו גלות על שמיטת הארץ יהיה ענשם שלא תוסיף הארץ תת כחה להם, ועוד שאין זה שבת לה' כי אם לצורך הארץ, ומהו שאמר או תרצה הארץ את שבתותיה מה תרויח בזה שיגלו ממנה ישראל וישבו עליה הגוים אשר לעולם בה יעבודו ואיך תשבות הארץ בהשמה מהם. ובעקידה נתן טעם אחר ואמר שתכלית מצוה זו לזכר חידוש העולם ולזכור ימות עולם וסוף ימי חלדו, וכן כתב מהרי"א והוסיף עוד נופך משלו. וגם זה רחוק מכליותי, כי הוא דומה ליהודה ועוד לקרא, כי יום השבת התמידי בכל שבוע בא לזכר חידוש העולם, ואם הוא לא יועיל מה יושיענו זה הבא לעיתים רחוקים:

Or Hachaim on Vayikra 25:6

10

וּגְרָאָהּ כִּי חַס לומר בדרך זה, שהייתי אומר הקודם נפסוק קודם גאכלנה, כדרך שאמרו בן עניין ועניין עירך וגו' ממה שאמר הכתוב (דברים טו ז) כי יהיה בך אציון וגו', לזה קדם הכתוב וכלל כולם יחד, ואמר לכם, שאין גדר לאחד יותר מחצירו צפירות שצעים:

ו זהו דעתה שבת וגו'. פירוש שלא תאמר שיהיה משפטו כשאר שולחן הגזוה שהכניס זוכים בו, אלא "לכם" לכולכם יחד כהניס לויס ישראלים וכו', וחזר ופרט לך וכו', ואם תאמר אם כן למה נאמר לכם, שלא היה לו לומר אלא הארץ לאכלה לך וגו':

Ibn Ezra on Devarim 31:12

11

(י) מקץ שבע שנים, תחילת השנה¹⁰. למען ילמדו כל השנה¹¹, גם כן השבת¹².